

CONVORBIRI LITERARE

No. 8

București, 1 August 1901

Anul XXXV.

EURIPIDE.

IFIGENIA ÎN AULIDA

TRADUCERE ÎN VER-CRI

ACTUL IV.

SCENA I

Corul. Clitemnestra Mai pe urmă Agamemnon și
Ifigenia.

CLITEMNESTRA

Eșii din cort afară, să caut pe-al meu bărbat.
Pe unde o fi? E vreme de când el a plecat
Sărmana mea copilă! Ea plînge acum mereu,
Vărsînd potop de lacrimi și suspinînd din greu,
Că știe, al ei tată ce soarta îi pregătește —
Dar iată-l! Despre dînsul vorbiam, și el sosește
O să se dea singur de gol numai decît
Ce fapte neîertate el este hotărît
A săvirși 'mpotriva chîr a lor săi copii.

AGAMEMNON

O, fiica Ledei! tocmai la timp ești te găsi
Ca să-ți vorbească în taină — Să-ți spun am multe ție,
Ce nu se cade unei logodnice să știe.

CLITEMNESTRA

De ce — la timp? Ce noimă aceste vorbe aș?

AGAMEMNON

Să chemi din cort copila cu mine ca s'o iaș,

Căci apa-î pregătută, precum și orzul sfînt
 Ce 'n flacări arunca-vom Și pregătite sînt
 Și dalbele junince, ce astăzi — înainte
 De nuntă — înroși-vor altarul zeei sfînte
 Cu tînărul lor sînge

CLITEMNESTRA

Din graiŭ, frumos vorbești
 Dar . nu-î tot astfel ceea ce 'n taînă făptuești

(Întorcîndu se spre ușa deschisă a cortului)

Copilă dragă, vino ! — Tu știi acuma bine
 Ce planuri al tău tată urzește Ia cu tine
 Din cort și adu 'n brațe și pe micuțu Oreste

(Ifigenia ese din cort cu micul Oreste în brațe)

De față stă copila . ascultătoare este.
 Voiŭ spune celelalte eŭ însa-mî pentru ea,
 Precum și pentru mine

AGAMEMNON (apropîndu-se de Ifigenia)

De ce plîngi, fiica mea,
 Și 'n loc să fii voioasă, ții ochii în pămînt ?
 De ce-ți ascunzi tu fața de mine sub veșmînt ?

CLITEMNESTRA

De unde să 'ncep oare să-mî spun cumplitul foc ?
 Căci toate — începutul, sfîrșit ca și mijloc —
 Năvală-mî dau, să fie rostite deodată !

AGAMEMNON (cu mirare prefăcută)

Dar ce-î, de aveți privirea așa de 'ntunecată,
 Și-un aer — amîndouă — așa de turburat ?

CLITEMNESTRA

Să 'ntreb ceva răspunde-mî, bărbate, adevărat !

AGAMEMNON

Întreabă Ce nevoie ca să mă pregătești ?

CLITEMNESTRA

Pe-a noastră fiică, așa e că umbli s'o jertfești ?

AGAMEMNON

Vai! . crudă bănuială! . De unde ți-a venit!

CLITEMNESTRA

Fii calm, și la 'ntrebare răspunde-mi lămurit

AGAMEMNON

De lucruri chibzuite mă 'ntreabă, și ți răspunz

CLITEMNESTRA

Eu nu 'ntreb d'alte lucruri, decî — nu mi da alt răspuns.

AGAMEMNON (ofînd)

O, nenoroc! O! geniū al meu!

CLITEMNESTRA

Ș'al meu, ș'al ei!
E unul nenorocul, nenorociți sînt trei!

AGAMEMNON (reculegîndu-se din noii)

De ce-aveți să vă plîngeți?

CLITEMNESTRA

Chîr tu-mi faci întrebare?
O! chibzuința asta nechibzuită-mi pare!

AGAMEMNON (la o parté)

Vai! sînt pierdut! Secretu mi pe față este dat!

(oftează)

CLITEMNESTRA

Ce uneltiri țesut-ai, știu totul! am aflat!
Tăcerea ta și aceste suspine, ele chîr
Te dau pe față Nu mai vorbi decî înzadar

AGAMEMNON

Da, iacă, tac... Așa e. De ce nerușinare
La nenoroc s'adaog, minciuni spunîndu-ți oare?

CLITEMNESTRA

Ascultă Vreaū pe fața să-ți spun tot ce gîndesc
 De vorbe ne'nțelese eū n'am să mă slujesc
 Întîiū și 'ntîiū d'un lucru te aflu vinovat:
 Că făr'a mea voință, cu sila m'ai luat,
 Asasinînd pe 'ntîiū-mî bărbat, pe Tantalos,
 Și 'n urmă dela sinu-mî smulgînd neomenos
 Și de pămînt cu ură pe al meū copil isbind.
 Zadarnic frați-mî, fiū lūi Joe, strălucînd
 Pe iuți fugari, asupra-ți săriră 'n chip vrăjmaș
 Tîndar, bătrînu-mî tată, de care te rugași,
 Mî te scăpă și 'n urmă chîiar mîna mea ți-a dat
 De cele ce-mî făcuseși cu vremea te am iertat,
 Și fost-am pentru tine și pentru casa ta
 (Veī recunoaște poate și tu că este-așa)
 O soață credincioasă, femeie crușătoare,
 Încît — veniaī acasă cu fața zîmbitoare,
 Și mulțumit în suflet eraī și la plecat!
 Și-o soață-așa e mare noroc pentr' un bărbat,
 Femei d'acestea 'n lume mai rar poți să'ntîlnești,
 Pe cînd de cele rele la orice pas găsești

(Arătînd spre Oreste)

Și ți-am născut pe urmă ăst fiū — și fete trei
 Tu să-mî răpești pe una ele-acuma vreī?
 N'ai milă? .. Întrebare cînd cineva ți-ar pune
 De ce-ți omorî copila? tu ce-ai răspunde? spunel
 Vrei să răspund în locu-ți? Ca Menelaū să și ȳe
 Napoi pe a lūi soție — Frumos! .. Pentr'o femeie
 Nemernică, pe-a noastră copila 'n schimb s'o dăm!
 Pe cea mai urgisita să o ră-cuinparăm
 Prin cea mai scumpă nouă! ..

Și-apoi — dacă-ī porni

La luptă și din țară cu anii veī lipsi,
 Ce inimă acasă eū crezi că voiū avea,
 Cînd scaunele fetei deșerte le-ouī vedea,
 Și camerele toate pustii? .. Cînd părăsită,
 Cu ochii plînși striga voiū «Copila mea iubită!
 «Acela, dela care tu viața ai primit, —
 «Alt nimenī, el cu mîna-ī, chîiar el te-a omorît!»
 Veī îndrăsnī tu oare din lunga pribegire,
 Să mai revii, lasîndu-nī o astfel de-amintire?

Atuncea o nimica va fi de-ajuns, ca eă,
 Și fetele rămase acasă 'n jurul meu,
 Să ți facem o primire precum ai merita! —
 Pe zei! la fapte rele decî nu mă îndemna,
 Și criminal să nu fii nici tu față de mine!

Dar — fie! Veî jertfi-o, să presupun Eî bine
 Ce rugă tu șopti-vei, copila omorîndu-ți?
 Veî îndrăzni a cere tu dela zei în gîndu ți
 Drum bun, cînd printr'o crimă plecarea ta se face?
 Și eă putea-voiă cere ca să te 'ntorcî în pace?
 Nebunî pe zei î-aș crede, cînd î-aș ruga cu bine
 În cale-î să 'nsoțească pe-un ucigaș cu tine!
 Apoi, sosit în Argos, pe-ai tăi copii vei vrea,
 La pîept să-î strîngî, ca tată. Dar nu se va putea
 Saă care o să poată privi în ochii tei,
 Cînd ai ucis cu mîna-ți pe unul dintre ei?
 De ce n'ai în vedere și-acestea? .. Te gîndești
 La sceptru doar? la oastea pe care-o cîrmuești?

Tu trebuia, ca tată, să zici, după dreptate
 Voiți, Eleni, să mergeți la Troia spre-a vă bate?
 Să tragem sorți atuncea a cui copilă are
 Să moară pe altarul Dianei? Iată care
 Era dreptatea dreaptă! Iar nu — într'o nimică
 Drept victimă tu singur să dai pe a ta fiică! ..
 Saă Menelaă, mai bine, — căci pentu dînsul doară
 Vă răsboiți — să-și dee pe fiica lui să moară,
 Pe Ermiona! — Ce fel? Eă, soața ta cînstită,
 Să-mi pierd copila scumpă, iar cea nelegîntă,
 Cînd se va 'ntoarce 'n Sparta, la pîept cu fericire
 Copila să și-o strîngă? De crezi c'a mea vorbire
 Greșită e, răspunde-mi! Iar dacă am cuvinte.
 Să nu-mi omori copila! Atuncea ești cuninte

CORUL

Îngăduie!.. Frumos e pe-ai tăi să-î ocrotești
 Și n'o să zică nimeni că rău tu făptuești

IFIGENIA (pășind înspre tatăl său)

O! dac'aș fi 'nzestrată cu darul lui Orfeu,
 Să pot mușca și pietre din loc cu graiul meu,
 Să pot să 'ncînt cu glasul-mi pe orîși-cine-aș vrea

Atunci de daru acela sluji-m'aș' .. Dar așa —
Naintea ta, o! tată, cu lacrimi numai viu,
În ele mî-e puterea. Să plîng, atîta știu.

(Căde în genunchi)

Ca ramurile celor ce roagă pe vr'un zeu,
Așa azi de genunchi ți s'animă trupul meu,
Ce pentru tine fost-a născut de mama.. Vai!
Așa de grabă morții te rog să nu mă dai
C'atît de dulce este a soarelui lumină!
O, nu trimete 'n lumea de întunec plină,
P'aceea care «tată» ți a zis și cărei tu
I-ai zis întîia oară «copila mea», o! nu! ..
Căci eu întîiașă dată, pe-ai tăi genunchi șezînd,
Te-am sărutat, săruturî duioase 'n schimb primînd
Tu mă 'ntrebaî: «Copilă! Te voi vedea cîndva,
«Femeie fericită coela la casa ta,
«C'un soț de treabă, vrednic de mine? ..»

— «Scumpe tată!

Î-ți răspundeam voioasă de gîtu ți atîrnata,
Cu mîna, ca acuma, bărbia-ți mîngîind'
«Eû ce urare ție să-ți fac? .. Îmbătrînînd,
«Veni-vei pe la mine? .. Cu ce drag te-aș primi!
«A tale griji putea voiú vr'odată răsplăti? ..»
Mî-aduc și azi aminte de-acestea! Dar tu, vai!
Uitatu-le-ai, și morții voești ca să mă dai ..

O, nu! Te rog pe Pelops, pe tatăl tău, Atreú,
Pe mama care odată născutu-m'a cu greú,
Și care azi îndură același chin cumplit! ..
Cu Paris, cu Elena eû ce am de 'mpărțit?
De ce călătoria lui Paris spre peire
Să-mî fie? .. O! întoarce-ți spre mine-a ta privire!
O uitătură, numai, îți cer ș'o sărutare,
Ca — dacă nu te mișcă de loc a mea rugare
Și-s hărăzită morții — să duc măcar cu mine
O amintire dulce

(Către Orește)

Scump frățior! În tine,
Slab sprijin eû găsi-voiú! Dar totuși vino, dragă,
Unește-ți și tu plînsul cu plînsul meu! te roagă
Și tu de-al tău părinte, să lase-a mai trăi
Pe sora ta. .

Micuțul! și el par'c'ar simt'

A mea nenorocire! El tace, totuși — iată!
 Privește-l, cum te roagă! O, fie ți milă, tată,
 De viața mea și-o cruță! Vezi, amîndoi rugare
 Ți-așternem el, micuțul, și eu, copila mare,
 Iubiții tăi și unul și altul . . . Ca s'adun
 Într'una cele spuse, o vorbă îți mai spun
 Lumina pentru oameni e tot ce poate fi
 Mai scump Pe ceea lume e noapte A dorii
 Să mori, e nebunie. Vieța dureroasă
 Mai dulce este decît o moarte glorioasă

CORUL

Vai! Tu, Elenă, 'mpins-ai, prin fuga-ți neiertată,
 Pe-Atrizî și-a lor odrasle la luptă 'nfricoșată.

AGAMEMNON

Ce e de milă vrednic, său nu, eu înțeleg,
 Și țiiu la-ai mei; altminteri — la minte n'aș fi 'ntreg
 Îngrozitor, femeie, e ca să săvirșesc
 Ceruta jertfă, groază mi-e și să n'o 'mplinesc
 Ea trebuiește însă chîiar azi îndeplinită.
 Privește ici la flota în port îngrămădită,
 Și la conducătorii Elenilor armați
 Vezi mulți ce sînt la număr? . . . și-acî sed nemișcați.
 Copila mea! . . . Spre Troia, cu al lor potop de arme,
 Ei n'au să poată merge, din temelii s'o darne,
 Pîn' nu vei fi de mine pe altar sacrificată,
 Cum cere-augurul Calchas — Ș-a Grecilor armată,
 De dornic neastîmpăr în inimă arzînd,
 S'ajungă 'n țara-aceea barbară mai curînd,
 Spre-a face să 'nceteze răpirea de femei
 De pe-ale noastre plăurii în răsvrătirea ei
 Copilele d'acasă o să mi le omoare,
 Ba și pe voi, pe mine, — de voi călca 'n picioare
 Oracolul zeiței

Să nu crezi că silit

De Menelaü fac toate, copilul meu iubit,
 Că doar a lui voință în tot mă stăpînește.
 Elada e la mijloc, Elada mă silește,
 Cu voie fără voie, l'această jertf'amară
 Eu . . . ce pot face, față d'un neam, de-o 'ntreagă țară?

Al Greciei plaiū liber se cade ca să fie,
 Dacă ne stă 'n putere aceasta, mie, ție,
 Copila mea! . . Barbarii d'acum să nu 'ndrăznească
 Din patria elenă femeii să mai răpească.

(Agamemnon pleacă înspre tabără)

SCENA II

Clitemnestra. Ifigenia și Oreste. Corul.

CLITEMNESTRA

O, fiica mea! . . O, voi streine!
 Să mori, ce chin, ce foc pe mine!
 Vezi, tatăl tău plecă — ce-î pasă? —
 Și pradă morții mi te lasă

IFIGENIA

O, mamă — același bocet nouă
 Ne șeade bine l'amîndouă.
 De azi eū n'am să mai zăresc,
 Lumina soarelui ceresc,
 Căci astăzi soarele mi s'a dus!
 Vai! cîmp Troian albit de nea!
 Vai, munte Ida, unde-a pus
 Priam un prunc, născut abia,
 Dela al mamei sin luat,
 Să moară-acolo lăpădat
 Pe Paris cel nelegiuit,
 «Idaic» de Troieni numit!

O! n'ar mai fi crescut păstor, —
 Pázînd el turme, — nici odată,
 Pe lingă-al nimfelor isvor,
 Prin valea cea de flori smăltata,
 Pe unde zeele 'mpreună
 Iacint și rose dalbe adună!

Acolo aū venit odată
 Minerva, Venus cea șireată,
 Și Juno — Hermes le 'nsoțea
 Divinul purtător de vești
 Și Venus mi se lăuda

Cu dragoștile ei cerești,
 Minerva iar cu lancea sa
 Și Juno cu al său bărbat,
 Cu Joe cel înfricoșat —
 Și s'aŭ luat la ceartă care
 Din ele-î mai frumoasă oare?
 Fatală ceartă, care mie
 Mî-aduce moarte 'ngrozitoare,
 Iar pe Eleni la vitejie
 Îi mîna spre ale Troiei maluri
 Și spre a-î trece peste valuri,
 Diana cere, drept răsplată,
 P'e-al ei altar — prinos — o fată

Iar cela care m'a 'nvestrat
 Cu zile, — mamă! mamă! — iată!
 S'a dus și morșii m'a lăsat .
 Vaî mie! mult mî-a fost fatală
 Elena cu-al ei dor fatal!
 Pier, mor de mîna criminală
 A unui tată criminal!

O, port! De ce-ai primit tu oare
 În sînul tău atîtea vase
 Cu prore de metal lucioase,
 Spre a Troiei maluri călătoare? .
 Saŭ tu, o! Joe, nu puteai
 Un vînt prielnic să le dai?
 Tu, care vînturi stăpînești
 Și dai la toți, precum voești,
 La unul vînt veselitor,
 La altul vînt supărător,
 La unul vînt plin de noroc,
 Ce iute pinzele î pornește
 Înspre limanul ce dorește,
 La altul vînt ce-î ține 'n loc

Vaî, cîte-avem noi să 'ndurăm,
 Bieți muritorî! Vaî, ce de chin!
 De mîna crudului destin
 Cu neputință-î să scăpăm,
 O! ce de plîns și cît amar
 Ne-aduse fiica lui Tindar!

CORUL

Te pling, că ești de soartă așa de greu cercată
Cum, trebuia, copilă, să nu fii nicî odată

(O mică pauză)

IFIGENIA (privind înspre tabără)

A! ce de oameni, mamă! Spre noi vin cu grăbire

CLITEMNESTRA

(uștîndu-se și ea într'acolo)

E fiul zeei, cel ce era să-ți fie mire

IFIGENIA

Deschideți mi Eă nu vreaă să fiă aci cînd vine

(Pleacă spre cort)

CLITEMNESTRA (opriînd-o)

De ce fugi? —

IFIGENIA

Cu Achile să dau ochi mi e rușine

CLITEMNESTRA

De ce?

IFIGENIA

A nunții vorbă mă face să roșesc.

CLITEMNESTRA

Sfiala d'astă dată la locu-î n'o gălesc
Rămîi Plecăm odată, cînd fi-va de plecat

SCENA III

Ceî de sus și Achile (însoțit de un grup de Mirmidonî înarmați)

ACHILE

Sărmană fiică a Ledei!

CLITEMNESTRA

Grăești adevărat?

ACHILE

Prin tabără-î un murmur grozav

CLITEMNESTRA

De ce? Vorbește!

ACHILE

Pentru a ta copilă

CLITEMNESTRA

Cuvîntu-ți mă 'ngrozește!

ACHILE

Cer, moartea ei

CLITEMNESTRA

Și nimeni din toți nu se opune?

ACHILE

Amenințat eî însu mi fusei

CLITEMNESTRA

Cum, ce fel? spune!

ACHILE

De-a fi ucis cu pîetre

CLITEMNESTRA

Fîndc'aî apărat

Pe fiica mea?

ACHILE

Da

CLITEMNESTRA

Care din ei a cutezat?

ACHILE

Toți Grecii

CLITEMNESTRA

Mirmidoniî lipseaî de lingă tine?

ACHILE

Ei cei d'întîi voit aŭ să dea cu pîetre 'n mine.

CLITEMNESTRA (cătŕe Ifigenia)

Atuncŕi... sîntem pîerdute!

ACHILE

«Nebun!» strigaŭ mereŭ
«Rob dragosteŕi!»

CLITEMNESTRA

Şi care ŕi-a fost rîspunsul tîu?

ACHILE

Să cruŕe pe copila menită a-mŕi fi soŕe —

CLITEMNESTRA

Prea bine —

ACHILE

Jurută de tatal ei chŕiar mie --

CLITEMNESTRA

Chemată-aici din Argos —

ACHILE

Dar mă 'ntrecaŭ din glas

CLITEMNESTRA

Grozavă e mulŕimea!

ACHILE

Eu — totuşi — nu te las

CLITEMNESTRA

Tu singur cu o 'ntreagă oştere să te baŕi?

ACHILE (arătînd spre Mirmidonŕi sîi)

Îi vezi pe luptătŕii aceştia 'narmaŕi?

CLITEMNESTRA

Noroc să ai la luptă!

ACHILE

Avea-voiū

CLITEMNESTRA

Copila-mă n'o să fie jertfită ?

Va să zică

ACHILE

Cît timp mă vezi în viață

N'avea frică

CLITEMNESTRA

Ca să mă-o ia ?

Dar . oare vor veni

ACHILE

Ulise

Zeci, sute ? . Și 'n fruntea lor va fi

CLITEMNESTRA

Care? Fiul lui Sisif, cel vestit ?

ACHILE

Chiar el

CLITEMNESTRA

De bună voe saū de oștenī silit ?

ACHILE

Trimis cu-a sa 'nvoire.

CLITEMNESTRA

Cumplită 'nsărcinare !

Omor a săvârși ?

ACHILE

Dar eū il voiū oprī !

CLITEMNESTRA

Să-mi ia, ar fi în stare, cu sila pe copilă ?

ACHILE

De pletele-î bălaie tirind-o fără milă.

CLITEMNESTRA

Eū ce să fac atuncea ?

ACHILE

S'o ții îmbrățișată.

CLITEMNESTRA

De-ar fi numai atîta, de moarte ar fi scăpată !

ACHILE (ridicîndu-și spada)

Va hotărî la urmă — aceasta !

IFIGENIA (pășînd la mijloc c'o liniște măreață)

Mamă, stați !

Și, amîndoi, cuvîntul vă rog să mi ascultați.
Te-ai mîniat zadarnic, cum văd, pe soțul tău
A vrea să faci aceea ce nu se poate-î greu
Ăst tinăr, pentru zelu-î e vrednic de cinstit;
Dar n'are să ajungă, mă tem, la bun sfîrșit.
O să răscoale numai oștirea 'n contra sa,
Deci—fără să ne poată de rău pe noi scăpa —
și face rău lui însuși .. Acestea mi-au venit
În mînte-acum — și îată la ce n'am hotărît.
Să mor, dacă ursita voește-a mea peire,
Dar voi să mor cu cinste și fără șovăire !
Gîndește, mamă dragă, ce-am zis eū, nu e bine ?
Întreagă Elenimea privește azi spre mine
Doar dela mine-atîrnă a vaselor plecare
Spre malurile Troiei, ș'a Troiei dărîmare.
Tot dela mine-atîrnă, ca din a noastră țară
Barbarii vr'o femeie să nu răpească iară,
Văzînd — pentru Elena de Paris amăgită —
Cum și-aū luat la urmă răsplata cuvenită.
Prin moartea mea eū numai voi face toate-acestea
«Mîntuitoarea țării» mă vor numi, și vestea

Departe o să mi meargă prin țările străine —
 Apoi .. nici nu am dreptul așa de mult a ține
 La viața mea, când viața Elada mi-o reclamă
 Sint fiica 'ntregei patrii, nu fiica ta doar, mamă
 Și când bărbați — mi! — unii cu scut acoperiți,
 Iar alții 'n minți cu visle, la luptă sint porniți,
 Pentru-a Eladei cinste vieața să și-o dee
 Eū singură la rindu-mi, un suflet de femeie,
 Să ții pe loc o 'ntreagă oștire atit de mare?
 Aș face bine? Care mi-ar fi cuvintul oare?...
 Cît pentru-Achile nu e cu cale să se bată
 Nici el c'o oaste 'ntreagă, să moară pentr'o fată
 Bărbatul, unul, face cît sute de femei
 Și dacă vrea Diana p'altarul sfint al ei
 Să fiū azi înjunghiată, mă pot opune oare
 Voinții unei Zee, eū, simplă muritoare!
 Nu! — Daū deci țării viața-mi! Jertfiți-mă pe mine,
 Apoi plecați la Troia, prefaceți o 'n ruine!
 Vieții mele aceasta să i fie pomenirea!
 Aceasta fie mi nunta, copiii și mărirea!
 Stăpini — se cade — Greci peste barbari să fie,
 Nu peste Greci barbari născuți pentru robie!

CORUL

Ce suflet bun!.. Dar soarta, nenorocită fată,
 Și Zeea e cu tine așa de ne'ndurată!

ACHILE

O, a lui Agamemnon odraslă!.. fericit
 M'ar fi făcut pe lume vr'un zeū, de ar fi voit
 A mă uni cu tine prin lanțul căsnicieii! —
 De pizmuīt vi-e soarta: și ție, și Grecieii!..
 Așa frumos vorbit-ai!.. cum cinstea țării cere
 Nevrind să lupți cu zeii, ce 'ntrec a ta putere,
 Căutat-ai doar la ceea ce e folositor,
 Ce trebuie — Copilă! un și mai aprig dor
 În suflet pentru tine acum mi s'a aprins,
 Când sufletu ți văzut-am cît este de distins.
 Deci singuru-mi scop, află l, e de a te mintui
 Și-a te lua de soață Nenorocit voiū fi,
 Mi-e Tetis mărturie! dacă, prin lupta mea
 Cu Grecii, să te mintuiū de moarte n'oiū putea
 E 'ngrozitoare moartea, ia seama!

IFIGENIA

În zadar

Sint toate . Frumusețea copilei lui Tindar
 Destule lupte-adus-a și moarte Ca să mori
 Eū nu vreau pentru mine, nici pe-alții să omori.
 Ci, lasă, — din aceasta să nu cați a mă scoate —
 Mîntuitoarea țării să fiu, dacă se poate!

ACHILE

Măreață hotărîre! . Nu am nici un cuvînt
 De 'mpotrivire... Nobil ți-e cugetul și sfînt
 Ce-î drept, de ce n'aș spune? Dar, poate, te-î căi.
 Din partea mea decî iată ce poți nădăjdui
 Mă duc s'așez aproape de-altar pe-acești feciori,
 Și dinșii, la nevoe, ți-or fi apărători,
 Împedecînd jertfirea-ți Cînd barda vei vedea
 Lucind pe lînga gîtu-ți, atunci de vorba mea
 Ai să-ți aduci amînte Să mori eū nu te las
 Drept jef'a îndrăsneliî prîpîte. — Bun rămas!
 Cu-acești ostași în templul Dianeî merg de a drept,
 Și-a ta sosire-acolo cu ei am s'o aștept

(Achile cu Mirmidonii săi pleacă) =

SCENA IV

Clitemnestra Ifigenia. Corul.

(Clitemnestra plînge)

IFIGENIA

Tu tacî? De ce ard, mamă, în lacrămî ochii tăi?

CLITEMNESTRA

Să plîng, amar de mine, n'am eū destul temeî?

IFIGENIA

O, nu-mî slăbi curajul! .. Un lucru te-aș ruga—

CLITEMNESTRA

Vorbește Împlinită va fi rugarea ta.

IFIGENIA

Cosițele să nu-ți tai, cum datina-i la morții,
Și nici, pe-al tău trup, haîne cernite să nu porți

CLITEMNESTRA

De ce nu, o, copilă! cînd morții ești menită?

IFIGENIA

Eu voi scapa. Prin mine tu fi-vei preamărită

CLITEMNESTRA

Ce-aud? să nu vărs lacrimi, cînd plecî de pe pămînt?

IFIGENIA

De loc, căci îngropată eu nu voi fi 'n mormînt

CLITEMNESTRA

Dar morții în morminte s'așează! Ce-mî spuî mie?

IFIGENIA

Mormîntul meu altarul Dianeî o să fie

CLITEMNESTRA

Da, bine zică.. Dorința-ți va fi îndeplinită.

IFIGENIA

Că fac un bine țării, cît sînt de fericită!

CLITEMNESTRA

Surorilor ce vorbă voi duce dela tine?

IFIGENIA

Straiu negru să nu poarte nici ele după mine.

CLITEMNESTRA

Să nu le spun și alte cuvinte prietenești?

IFIGENIA

Că le urez mult bine — Pe-Oreste om să-l crești.

CLITEMNESTRA

Sărmanul ! . . . ia-l în brațe . . . că nu-l vei mai vedea ! ,

IFIGENIA

(Îmbrățișînd pe Oreste)

M'ai ajutat, iubite, și tu — cît se putea

CLITEMNESTRA

În Argos pentru tine să fac ce mai dorești ?

IFIGENIA

Părintelui meu ură în piept să nu-î hrănești

CLITEMNESTRA (cu mînie)

Amarnic pentru tine va fi el pedepsit !

IFIGENIA

El nu-î de vină, mamă. Elada l-a silit.

CLITEMNESTRA

Umbla cu viclesugurî nedemne de Atreû

IFIGENIA

Și cine va fi oare conducătorul meu ?
Căci n'aș vrea cu de-a sila de păr să fiu tîrîț

CLITEMNESTRA

Cu mine te vei duce

IFIGENIA

De tine însoțită ?

Aceasta nu se poate.

CLITEMNESTRA

Mă țiu de al tău veșmînt

IFIGENIA

Rămîi acasă, mamă ! ascultă al meu cuvînt,
Căci pentru amîndouă așa va fi mai bine
Trimite pe vre-unul din slujitorî cu mine
În a Dianei luncă, unde voi fi jertfită

CLITEMNESTRA

Așa dar, o, copilă! să pleci ești hotărîtă?

IFIGENIA

Spre-a nu mă mai întoarce...

CLITEMNESTRA

Și lași pe mama ta? ..

IFIGENIA

Te las, astfel de soară deși n'ai merita

CLITEMNESTRA

Rămîi! o, nu te duce!

IFIGENIA

Să lăcrămezi, nu vreă

(Întorcîndu se spre cor).

Iar, voi, copile, 'n mînuri cîntați destinul meu,
 Și pe-a lui Joe fîcă din cer, pe pîca 'ndurata
 Diana, lăudați-o rugîndu-vă, armata
 Elenilor să aiba în drumul ei noroc. —
 Gătiți sîntele coșuri! Să ardă orzu 'n foc!
 Și tatăl-meu spre dreapta altarul ocolească!
 Eă plec să scap Elada, s'o fac să biruească! —

(Cîntînd)

Conduceți dar în calea ei
 Pe 'nvingătoarea Frigiei
 Cunună-mi dați pe cap s'o pun,
 Și pletele să-mi încunun
 Sfințita apă pregătiți,
 Și vesele să dănțuiți
 În jurul templului prea sînt,
 _n juru-altarului, — cu cînt
 Sărbătorind pe suverana,
 Pe atot puternica Diana!
 Din vine sîngele-mă țîșnească,
 Oracolul să se 'mplinească!

O mamă! mamă prea iubită!
 De plîns și eă sînt năpădita

Deși ertat a plinge nu ți,
 Pe-altar când vrei prinos să pui
 Cîntați, copilelor, cîntați!
 Și pe Diana lăudați,
 Ce față 'n față cu Chalcida
 Își are templu 'n Aulida, —
 Aici, unde din cauza mea
 Atîtea vase mari, ticsite
 Cu lănci de fier, sînt nevoite
 Grămadă locului să stea —
 O, Argosl leagăn scump al meu!
 Micena! patrie iubită!

CORUL

Învocî cetatea lui Perseu,
 Ce de ciclopî a fost zidită?

IFIGENIA

Tu m'ai crescut, să fiu o stea
 A țării mele 'n viitor;
 Nu-mi pare rău că pentru ea
 Sînt azi merită ca să mor

CORUL

Mărirea ta nu va avea
 Sfirșit în vecii vecilor

IFIGENIA

Vai! Vai!. . O soare 'ncîntător,
 Tu, a lui Jupiter făclie,
 Ce 'n ceruri strălucești! Eă plec!
 De-aici în altă lume trec:
 Rămas bun deci, lumină vie!

(Ifigenia pleacă înspre tabără, urmată de o parte din femeî și slujitorî.
 Clitemnestra e condusă în cort)

CORUL

Triumf! Triumf! . Priviți, femeî,
 Pe 'nvingătoarea Frigiei!
 Priviți cum merge ca să-î pună
 Pe cap din frunze o cunună,

Cu apă sfântă s'o stropească,
 Securii gîtul să și l dee,
 Cu sîngele-î cald să 'nroșească
 Altarul nemiloasei zee!

Mergi, mergi! te-așteapt'al tău părinte
 Cu apa cea curățitoare,
 Și oastea greacă arzătoare
 De dor spre Troia să s'avînte.
 Noi pe a lui Jupiter copilă,
 Pe Domnițoarea zeilor,
 Diana, s'o mărim în cor,
 Cerîndu î ajutor și milă

O, zee, ce cu drag primești
 Pe-altaru-ți jertfe omenești,
 Ajută-acum oștirii grece
 Spre al Frigiei pămînt să plece,
 Vicleana Troie s'o învingă!
 Pe-Agamemnon tu fă l să 'ncingă
 Greceasca lance c'o cunună,
 Și pe-a sa frunte — dă-î putere —
 Coroană verde el să și pună
 De glorie ce 'n veci nu pîere!

ACTUL V

SCENA I

Un trimis Clitemnestra cu Oreste. Corul.

TRIMISUL (intrînd repede pe scenă)

A lui Tindar odraslă! Din cortul tău domnesc,
 O, ieși de-ascultă cele ce am să-ți povestesc!

CLITEMNESTRA

La glasul tău din cortu mi aleig tremurătoare.
 Nenorocire nouă vii să-mi vestești tu oare?
 N'ajunge nenorocul de care sint lovită?

TRIMISUL

Ba dimpotrivă. despre copila ta iubită
Ți-aduc o bună veste, o veste minunată!

CLITEMNESTRA

Atunci — să nu pierzi vreme prea multă! spune-o 'ndată!

TRIMISUL

O da? voi spune totul, stăpînă prea cinstită,
Cu deamănuntul limba-mi de n'o fi stînjinită,
Cumva în povestire de mintea-mi tulburată
Cînd a sosit copila-ți în luncă presărată
Cu miș de flori a zeei Dianeî, și o văzură
Oșteni strînși acolo toți roată se făcură
În jurul ei Iar tatăl, Agamemnon, văzînd
Cum fiica lui spre moarte pășia, s'a 'ntors, gemînd,
Cu capu 'n altă parte — și ochii, care 'n taînă
Vărsașu potop de lacrimi, și-i șterse cu-a sa haînă
Dar ea păși aproape de el și i-a grăit.
«Privește mă, scump tată! eș singur' am venit
«Și singură-mi daș trupul drept jertfă pentru țară
«Pe-altarul sfînt al zeei. Conduceți mă dară
«Și mă jertfiți, cum cere oracolul cereș,
«Apoi — plecați! . Din parte-mi, noroc eș vă doresc.
«Cu brațul voștru 'n lupta pe dușmanî să-i învingeți
«Vă rog, nici unul însă de mine nu v'atingeți
«Eș singură ținea-voiș, cu suflet liniștit,
«Netremurînd de teamă, grumajî sub cușit.»

Așa grăi copila, și toți cîți auziră
Mărețele-i cuvinte, uimiți la ea priviră,
Curajul admirîndu-i și inima voinică.
Iar dintre toți — d'odată — Taltibiș se ridică,
Poruncă dînd oștirii — cum slujba lui o cere —
Să nu se miște unul, să stea toți în tăcere
Și Calchas, proorocul, atunci cu mîna-i scoase
Din teaca lucitoare o sabie tăioasă,
Și-o puse 'n coșul d'aur, pe orzul cel curat,
Cu flori a fetei frunte pe urm'a 'ncununat
Iar dup'aceștea fiul lui Peleus, luînd
În mînă coșul, vasul cu apă, și udînd
Jur-împrejur altarul Dianeî, a grăit
«O, fiică a lui Joe cel mare și slăvit!

«Tu, ce străbați prin noapte cu chipu-ți luminos
 «Cu inimă voioasă primește acest prinos —
 «Nevinovatul sînge de drăgălaș» jună —
 «Ce ți oferim noi astăzi oștirea d'împreună
 «Cu regele Agamemnon Dă flotei noastre vînt
 «Și armelor putere să darne la pămînt
 «A Frigiei cetate! . »

Atrizii și oștirea,
 Stînd muți, își coborîră înspre pămînt privirea
 Iar preotul o rugă din buze 'n cet șoptește,
 Ia sabia tăioasă și ochi-și așintește
 Spre al fetei gît, lovirea s'o potrivească bine
 Fiori atunci de ghiță trecutu-mîi aș prin vine
 Stăteam ca o statue Cînd — ce să vezi? — Minune
 Ne mai văzută! Spada căzînd cu repejune
 Toți, toți am auzit o, dar nimeni n'a văzut
 Din cîți erau de față, cînd, unde-a dispărut
 De ling'altar copila . Un strigăt de uimire
 Aș scos din pîept atuncea și preot și oștire
 Vr'un zeu — de bună seamă, vr'un zeu — va fi făcut
 Minunea asta rară, așa de necrezut
 Chiar pentru-aceia care cu ochii o văzură!

Un cerb zăcea alături, 'nalt, falnic la statură,
 De-o frumuseță rară! — cu gîtul înjunghiat,
 Ș'altarul sfînt cu sînge de al lui era udat
 Iar Calchas, vesel, zise: «O, voi conducători
 «Aș oștilor elene! și voi, bravi luptători!
 «Prea milostiva zee, de seamă aș băgat,
 «Drept jertfa pentru altaru i ce victimă ne-a dat?
 «Vedeți toți cerbu-acesta? . Pe el îl vrea mai bine,
 «Decît pe dalba jună Ea nu vrea să se 'ntine
 «Altarul ei cu sînge atît de generos
 «Acuma i împăcată, ne dă vînt pruncios,
 «La Troia să ne ducem și să o dărimăm.
 «Deci, sus! oșteni aș flotei! curaj! să ne 'mbarcăm!
 «Că-î vremea aș din golful Aulidei să eșim,
 «Și pe întinsul mării Egee să plutim »

Și victima cînd arsă era de tot în foc,
 El se rugă oștirea să aibă 'n drum noroc
 Iar regele aicea trimisu-m'a pe mine,
 Să ți povestesc acestea, să te vestesc pe tine

Ce soartă minunată fu astăzi dăruită
 De zeii copilei tale! la cît de strălucită
 Mărire în Elada ea astăzi a ajuns!
 Eă, care am fost de față și n'a rămas ascuns
 De ochii mci nimica, și o spun adevărat
 La zeii a ta copilă în ceruri s'a 'nălțat
 Decî nu mai fi măhnită. Să ierți pe soțul tău!
 A zeilor voință cu mintea sa e greu
 Ca s'o pătrundă omul Adesea fără veste
 Ei scapă de peire pe-acel ce drag le este
 Această zi văzut-a pe fiica ta murind,
 Și la vieță nouă din morți reînvînd

CORUL

În suflet știrea-aceasta ce mult mă 'nveselește!
 Cu zeii decî, copila-ți, în ceruri viețuește!

CLITEMNESTRA

Vai! care zeu, copilă, mi te-a luat la sine?
 Și cum să-ți zic pe nume? Sau poate pentru mine
 Povestea-i născocită 'nadins, drept mîngăere,
 Că mi-ești pe veci pierdută — să nu mai simț durere

TRIMISUL

Și regele-Agamemnon — îl vezi cu ce grăbire
 Spre cort încoace vine? — ți-aduce-aceeași știre.

SCENA II

Agamemnon Clitemnestra cu Oreste. Corul.

AGAMEMNON

Femei! Fiica noastră ne face fericiți
 În ceruri ea petrece cu zeii preamăriți.
 Ia și pruncul, pleacă 'n pace 'napoi la vatra ta,
 Din port acum și oastea pe dată va pleca
 Rămas bun! Dela Troia în Argos iar la tine
 Tîrziu mă voi întoarce Decî — s'auzim de bine!

CORUL

Cu bine, Agamemnon, s'ajungî cît mai curînd
 Și să te 'ntorcî cu bine, prăzi multe aducînd!

P. Dulfu.

SFÎRȘIT